

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Nr. 1780—1944.

ANDREI

din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului,
Ienopolei și Hălmașului.

*Iubitului Cler și Popor din această de Dumnezeu păzită Eparhie, har și milă
dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos.*

„Bucurați-vă pururea întru Domnul. Și
iarăși zic: Bucurați-vă.“ (Filipeni 4 v. 4).

Hristos a înviat!

Iubiții mei fii sufletești,

Bunul cel dintâiu pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos l-a adus lumii, este pacea cea adevărată: *pacea sufletului*, ce isvorește din împăcarea noastră cu Dumnezeu (Romani 5 v. 1), — pace care covârșește toată mintea (Filipeni 4 v. 7), și pe care nimeni nu o poate răpi dela noi. Această pace ne-a lăsat-o Mântuitorul ca moștenire când a zis: „*Pace vă las vouă, pacea mea dau vouă, nu (pacea) cum dă lumea vă dau Eu. Să nu se turbure inima voastră, nici să se înfricoșeze* (Ioan 14 v. 27). Numai această pace este în stare să alunge dela noi orice frică și turburare.

Astăzi, la praznicul Învierii Domnului, ne facem părtași și de cel de al doilea bucureresc, care este *bucuria inimii*. Biserica ne îndeamnă, azi mai mult ca oricând, zicându-ne: „*Bucurați-vă pururea întru Domnul. Și iarăși zic bucurați-vă*“ (Filipeni 4 v. 4). Aici nu este vorba de o bucurie numai pentru ziua de azi sau cea de mâine, ci de una ce trebuie să ne însoțească „pururea“. Toate bucuriile pământești adunate laolaltă nu prețuesc cât bucuria zilei de azi. E mare deosebire între bucuriile noastre mărunte de toate zilele, — care fiind legate de lucruri trecătoare, pier — și între bucuria cea de acum. În Învierea Domnului noi avem isvorul și temeliala bucuriei veșnice, pentru că Iisus Hristos cel înviat, nu mai moare, ci El petrece pururea cu noi în Biserică, și chiar sălășluște prin credință în sufletul nostru. Bucuria Paștilor este mare nu numai fiindcă în Învierea Mântuitorului avem dovada că viața e mai puternică decât moartea, că lumina alungă întunecul, că binele învinge răul și că adevărul iese totdeauna biruitor asupra minciunii, — ci și fiindcă suntem încredințați că la fel vom învia și noi, pentru că Iisus cel înviat, — care s'a făcut începătura Învierii, — este și chezașia învierii noastre (I. Cor. 15 v. 20).

Cu toate acestea este atât de greu a vorbi azi despre Înviere și bucuria Paștilor, când moartea seceră fără cruțare viețile omenești împrejurul nostru. Putem vorbi oare despre pace și bucurie tocmai în aceste vremuri, când lumea întreagă este turburată și când îngrijorarea apasă, ca o piatră de moară, pe inimile tuturor? Socot, iubiți creștini, că tocmai vremurile acestea sunt cele mai potrivite ca să ne dăm seama despre cele mai mari adevăruri ale religiei creștine. Tocmai când cerul este mai întunecat, atunci simțim mai mult lipsa de lumină. Mulți dintre noi sunt atât de turburați cu suietul, încât nu mai văd limpede drumul de urmat în viață. În fața acestora, praznicul Învierii Domnului răsare acum ca un soare luminos ce împrăștie negura. Când înțelepciunea omenească se dovedește neîndestulătoare pentru a ne scoate la liman, atunci ne mai rămâne cuvântul lui Dumnezeu, care ne dă răspuns la toate întrebările.

Iubiții mei fii sufletești,

În loc de pace și bucurie, vremea noastră este cuprinsă de frica morții și de întristare. În timp de pace ne-am obișnuit oarecum să urmărim pașii morții în lume, socotind că ea pândește mai ales pe bătrâni și pe cei bolnavi. Azi însă moartea, deslegată din frâu își pândește jertfele la orice pas, fie din aer, fie de pe pământ, încât pentru zilele noastre se potrivesc cuvintele Apostolului Iacov: „*Veniți acum cei cari ziceți: Astăzi sau mâine vom merge într'acel oraș și vom sta acolo un an și vom face negoț și vom câștiga. Voi cari nu știți ce se va întâmpla mâine. Căci ce este viața voastră? Abur sunteți care se arată o clipită, după aceea pierе*” (Iacov 4 v. 13-14).

Vremurile de războiu ne arată cât de slabi stăpâni suntem noi peste viața noastră. Ziua de mâine nu mai stă în puterea noastră. S'a strămtat totul în jurul nostru. Nu mai suntem stăpâni decât pe clipa de față. Gândurile noastre, atât de împrăștiate altădată în afară, se adună acum înlăuntrul nostru, spre a ne da seama cât de slabi și neputincioși suntem. În aceste clipe parcă înțelegem mai bine glasul dumnezeesc care ne spune: „*Că pământ ești și în pământ te vei întoarce*”. (Facere 3 v. 19).

Umilința aceasta ne este însă de mare folos, fiindcă ea este începutul ridicării noastre. Abia când ne dăm seama cu adevărat de ceea ce suntem, atunci apucăm pe calea vieții.

În loc de bucurie, Dumnezeu ne întristează acum. Creștinul însă trebuie să știe că Dumnezeu care este „Iubire” (I. Ioan 4 v. 16) nu ne trimite întristarea pentru a ne pierde prin ea, ci spre a ne ridica prin pocăință iarăși la Dânsul. Vorbind despre acest fel de întristare, Sf. Apostol Pavel spune că: „*întristarea cea după (voința lui) Dumnezeu, lucrează pocăință spre mântuire, fără pagubă sufletească, pe când întristarea lumii (care este fără nădejde), lucrează moarte*” (II. Cor. 7 v. 10).

Unde este *pacea sufletului*, în fața încercărilor pe care Dumnezeu le-a trimis asupra noastră? Pentru ce sunt turburate inimile? Sf. Scriptură ne spune că Dumnezeu este Domnul păcii și că El dă pacea ca un dar ceresc, numai în inima aceluia care face roadele dreptății (Iacov 3 v. 18) Nu pot avea pace cei ce lucrează fărădelegea (Isaia 59 v. 8). Sf. Scriptură ne mai spune că pacea sufletului o putem păstra numai „*întru Domnul*”, adică întrucât stăm în legătură vie de viață cu Iisus Hristos (Ioan 16 v. 33). Neliniștea sufletească ne arată măsura în care ne-am depărat de Hristos, izvorul păcii.

Unde este *bucuria inimii* noastre, în mijlocul întristărilor ce ne-au ajuns? Unde s'a ascuns steaua ei? Bucuria isvorește numai din inima cea curată, pentru că bucuria e dovada prezenței lui Dumnezeu în noi. Ea nu rămâne în inima întinată, precum nici soarele nu-și arată fața când cerul este acoperit de nouri.

Trăim vremuri de judecată, pe care Dumnezeu o face cu popoarele pământului. Ne vine în minte întâmplarea cu trufașul și de Dumnezeu hulitorul împărat Belșatar, care mersese atât de departe cu nelegiuirea, încât la un ospăț al desfrânării, adusese vasele cele sfințite ale templului, ca din acelea să bea vin, el și mesenii săi. Pedepsa lui Dumnezeu însă n'a întârziat. Degetele unei mâini nevăzute au scris pe peretele din sala ospățului trei cuvinte ale osândei (mene, tekel, fares), care se tâlcuiesc așa: A cântărit Dumnezeu împărăția ta, a găsit-o prea ușoară și de aceea o va împărți (Daniil 5 v. 26—28). Ceva la fel se petrece și în zilele noastre. Țări și popoare pe care Dumnezeu le va afla prea ușoare, se vor prăbuși.

De bună seama vor fi și în mijlocul poporului nostru unii cari nu viețuiesc potrivit legii creștine. Acestora le strigă acelaș Apostol: „*Răscumoărați vremea, că zilele rele sunt*”. (Efeseni 5 v. 16). Să ne întoarcem fiecare cu fața spre Dumnezeu, ca și El să se milostivească spre noi și să ne lumineze, îndepărtând dela noi nouri grei ai întristării. Turburarea de acum a lumii se va liniști odată, așa precum apa cea tulbure se limpezește. Până atunci însă Dumnezeu vrea să ne curățească viața, și mai ales ceea ce avem mai scump în noi: sufletul nemuritor. „*Orice mustrare — zice Sf. Scriptură — la ceasul ei, nu vore că e de bucurie, ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercați cu ea roadele păcii și ale dreptății*” (Evrei 12 v. 11). Dumnezeu așteaptă dela noi o înviere sufletească, mai înainte de a ne da iarăși pacea mult dorită și bucuria vieții. Prin negura vremii de acum Dumnezeu ne călăuzește spre o viață mai curată, și mai creștinească.

Iubiții mei fii sufletești,

Stă scris că atunci când Israelitenii călătoreau prin pustiu la Arabie, către țara făgăduinței, Dumnezeu i-a călăuzit ziua printr'un nou luminos, iar noaptea printr'un stâlp de foc (Eșire 13 v. 21). Și poporul nostru a fost călăuzit de Dumnezeu în 1941, când El ne-a arătat drumul crucii înspre răsăritul păgânizat, unde sabia ostașului român a înălțat iarăși crucea lui Iisus Hristos și a ridicat biserici din ruine. Tot Dumnezeu ne va călăuzi și acum, la lumina Învierii Mântuitorului, spre biruință.

Când femeile mirenoșite au alergat, pline de îngrijorare, la mormântul Domnului în Ziua Învierii, le-a întâmpinat pe ele îngerul și le-a zis: „Nu vă temeți voi, că știu că pe Iisus cel răstignit îl căutați. Nu este aici, s'a sculat precum a zis; veniți de vedeți locul unde a zăcut“ (Matei 28 v. 5—6). „Nu vă temeți voi, că știu că pe Iisus cel răstignit îl căutați“ — grăește azi Dumnezeu și țării noastre. — Pe Iisus cel răstignit L-am apărat în toate războaiele noastre din trecut, și pentru dreptatea lui Dumnezeu am luptat. De aceea Dumnezeu a fost totdeauna alături de noi iar astăzi mai este cu noi și Cel Înviat. Întristarea și îngrijorarea din Vinerea Patimilor trebuie acum îngropate, pentru că Iisus Hristos cel Înviat este de față. Când împăratul cel biruitor se arată înaintea ostașilor săi, aceștia nu se mai pot teme. Când soarele de primăvară își trimite de pe cer razele sale calde, gheața și zăpada se topesc în fața lui. De cine să ne mai temem, când vedem moartea, ce ne înspăimânta, învinsă de puterea Învierii? Acum negura ce plutea peste mormânturi, este risipită de lumina Învierii. Pentru sufletul creștin nu mai poate fi nici o întristare și îngrijorare pe care bucuria Învierii să n'o poată risipi.

Să nu ne lăsăm copleșiți de greutatea încercărilor ce vin asupra noastră, ci mai ales să ne aducem aminte de cuvintele Apostolului Iacov care zice: „Drept mare bucurie să socotiți, fraților, feluritele încercări în care cădeți, știind că încercarea credinței voastre lucrează răbdare“ (Iacov I v. 2—3) — la care cuvinte Apostolul Pavel adaugă: „Și nu numai atât, ci ne lăudăm în suferință, bineștiind că suferința lucrează răbdare și răbdarea încercare (lămurirea credinței) și încercarea nădejde (nădejdea răsplătirii), iar nădejdea nu dă de rușine“ (Romani 5 v. 3—5).

Încercarea pe care Dumnezeu ne-o trimite acum, este cea din urmă din anii grei prin care am fost sortiți să trecem, și dacă o vom trece cu răbdare, vom răscumpără sufletele noastre în fața lui Dumnezeu, precum și viitorul țării pentru un lung șir de ani. Să nu ne abatem din calea credinței și a răbdării creștine, cu care moșii și strămoșii noștri au biruit toate greutățile venite asupra lor. La cârma lumii stă de veghe Dumnezeu și El va scoate la liman țările și popoarele cari au înțeles să-I slujească numai Lui. Neamul nostru prin suferințele sale este puternic legat de Iisus Hristos cel răstignit. El a știut să-și poarte cu bărbăție crucea în vremurile de restriște, și de aceea la timpul hotărât Dumnezeu a luat totdeauna crucea de pe umerii noștri și ne-a trecut nevătămați peste urgiile vremilor.

Vă mai îndemn, iubiții mei, ca să nu lipsiți de bucuria Învierii pe acei frați ai noștri, cari din pricina războiului au fost siliți a se refugia dela vetrele lor și acum sunt găzduiți la voi. Gândiți-vă la cuvintele Mântuitorului care a spus că cine va primi pe unul din acești frați nenorociți, pe El îl primește (Matei 25 v. 40). Împărțiți cu dânșii nu numai bucuria praznicului, ci și sălașul și pâinea voastră. Din această înfrățire a celor de acasă, va isori putere de îmbărbătare și pentru cei ce luptă pe front.

Țara noastră petrece acum a treia oară Învierea Domnului în războiu. Și Mântuitorul nostru a petrecut trei Paști în Ierusalim înainte de Învierea Sa. Să nădăjduim și noi că aceste Paști, care vin poate cu nouri de îngrijorare mai grei decât până acum, vor aduce în curând și biruința țării noastre în acest războiu. Totul învie acum împrejurul nostru și deasupra naturii răsună iarăși imnul biruinței: „Hristos a înviat din morți, cu moartea ne moarte călcând, și celor din mormânturi viață dăruindu-le“. Să ne deschidem larg inimile pentru bucuria Învierii și cu încredere în Dumnezeu, ca la sfânta Liturghie, când preotul ne îndeamnă zicând: „Sus să avem inimile“, — să răspundem într'un glas: „Avem către Domnul“.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți.

Dat în reședința Noastră Episcopescă din Arad la Praznicul Învierii Domnului din anul 1944.

Al vostru iubitor Părinte sufletesc:

† ANDREI,
Episcop.

DIN PASTORALELE DE SF. PAȘTI

Din Pastorală 1. P. S. S. Mitropolitului NICOLAE al Ardealului

A sosit iarăși măritul și luminatul praznic al Invierii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. El ne aduce solia celei mai mari biruințe, care se întinde ca o undă de bucurie peste suflete și peste toată firea. Dar biruința pe care ne-o vestește acest praznic nu e biruința vre-unui neam asupra altuia, ci biruința întregii omeniri asupra celor mai înfricoșați dușmani din lume, asupra păcatului și a morții. Și e o biruință care nu ține numai un număr de ani, ca după aceea să se aprindă din nou flăcările războiului, ci ea a înfrânt pentru toate timpurile și pentru vecii vecilor pe acești vrăjmași ai vieții.

Dar ce legătură are această biruință cu biruința pe care o dorim în aceste vremuri pentru poporul nostru? Ce nădejdi ne dă ea în mijlocul cumplitelui războiu care se desfășoară azi și care a ajuns atât de aproape de noi? Vă pot spune, iubii mei, cu toată convingerea că nici o altă putere nu ne poate face atât de neînfrânți și de siguri în biruință ca credința în învierea Domnului, care a biruit asupra morții.

Ne trebuie azi multă putere ca să ne împlinim datoriile ceasului de față, ca să ne purtăm poverile grele, ca să aducem toate jertfele cari se cer pentru scăparea Țării. Avem lipsă de o uriașă putere ca să ne ridicăm sufletul plin de curaj pe deasupra tuturor strămtorărilor. Ne trebuie o putere mai mare decât toate puterile pe cari e în stare să ni le dea lumea aceasta, căci azi parcă toate ale lumii se clatină și însuși pământul se cutremură sub picioare.

Putem găsi undeva o astfel de putere? Mântuitorul ne răspunde la această întrebare cu cuvintele: „*Toate sunt cu puțință celui ce crede*” (Marcu 9, 23). Așadar, din gura Celui ce n'a propovăduit decât adevărul și a mers chiar la moarte pentru el, primim asigurarea că este o asemenea putere cum ne trebuie nouă azi, o putere fără margini, care nu are asemănare cu nimic de pe lume și care covârșește toate. Este *puterea cerească a credinței*. Dacă o avem pe ea nu ne temem de nici una din greutățile și năpăstuirile cari vin peste noi în aceste zile de mari încercări pentru neamul nostru...

...Dar prin credința în Dumnezeu putem săvârși lucruri și mai însemnate. Căci ea întrece toate puterile de pe lume. Ea are puterea cea mai mare *asupra sufletului și a ființei noastre*. Când pune peste noi stăpânire credința, atunci ea ne îndrumă toate gândurile, ne curăță inima, dă avânt voinții noastre și își pune pecetia pe toate mișcărilor și pe toate faptele noastre. Ea face din noi o *faptură nouă*. Credința în Dumnezeu a făcut din niște pescari simpli apostoli neînfricați, cari au cucerit lumea pentru toate

veacurile, cum n'au putut face nici unul din mari împărați și conducători de oaste. Din vameși ea a făcut oameni milostivi, din păcătoși sfinți, din fricoși eroi, din atâția robi ai patimilor oameni liberi în Duhul-lui Dumnezeu. Credința e o putere dumnezească asemenea aceleia care a făcut lumea, căci și ea aduce ceva nou pe lume, aduce oameni noi.

Dar puterea credinței se arată și *asupra lumii dinafară*; prin ea biruim ispitele, primejdiile, năcazurile, suferințele de tot felul și chiar moartea. Prin ea își birue azi părinții durerea pentru plecarea copiilor pe front; prin ea își întăresc sufletul soțiile cari își știu soții în fiecare clipă în primejdia gloanțelor. Ea dă tărie fraților noștri dela Răsăritul Țării să calce peste jalea de a-și părăsi tot avutul și a lua drumul pribegiei, iar celor ce rămân pe loc bărbăția de-a suferi orice dela cutropitor. Ce minuni nu face și azi credința? E chiar cum a spus Mântuitorul: „*Toate sunt cu puțință celui ce crede*”...

Din Pastorală P. S. S. Episcopului VENIAMIN al Caransebesului

...După săptămâna patimilor, plină de durere, iată Cerul s'a deschis plin de lumina Invierii Domnului și răsună până la marginea pământului cuvintele de biruință și de bucurie: *Hristos a înviat*.

Bucurați-vă, ne îndeamnă astăzi Domnul, ca odinioară apostolii cu mironosițele, căci au trecut zilele de durere și întristare, căci „*mă vedeți înviat și prin aceasta aveți chezașia că și voi veți învia*”. Pentru acest dar veniți la Hristos, înnoiți-vă viața în și prin El, prin împlinirea voei Lui cei sfinți.

Deveniți oameni noi, făcând pe Domnul Stăpân al vieții voastre, „*cugetând la Legea Lui ziua și noaptea*” (Ps. 1, 1), ca să puteți zice cu Sf. Ap. Pavel: „*nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*” (Galat. 2, 20), căci El ne asigură: „*fără de Mine nu puteți face nimic*”. Să murim păcarului ca să înviem cu Hristos la viață în Duh. Aceasta nu se poate decât prin căință sinceră și o voință de fier de a începe o viață plină de *iertare și dragoste*, din cari virtuți răsar și celelalte fapte bune.

Iubiți pe Dumnezeu și pe oameni, gătiți calea Domnului, ca să poată coborî Domnul cu darurile Sale cele bogate în sufletele voastre. Numai așa vă veți câștiga *viața* cea adevărată. Căci viața noastră pământească nu se sfârșește la marginea mormântului, ci abia acolo începe. Aceasta e chezașia ce ne-o aduce Invierea Domnului, care deshidzându-ne ușile raiului ne aduce veșnicia sufletelor, căci *din moarte la viață și de pe pământ la cer ne-a trecut pe noi, devenind astfel fiul învierii, fiul lui Dumnezeu* (Luca, 20, 36).

Ce mângâiere mai mare poate fi pentru noi decât asigurarea, că la sfârșitul vieții pământești, prin faptele noastre bune, bineplăcute lui Dumnezeu, putem dobândi primirea între fiii lui Dumnezeu, cari pururea se bucură, alături de îngeri, de fericirea cea veșnică...

PROBLEMA SUFERINȚEI*)

V'ați pus vreodată întrebarea, ce rost are sărbătoarea de astăzi, — care ni-l înfățișează pe Mântuitorul Hristos intrând triumfal în Ierusalim, înconjurat de strălucire și de glorie omenească, — când după ea urmează tabloul sumbru al săptămânii patimilor? Ce rost poate avea această zi luminoasă când ea este numai o simplă rază de lumină printre norii grei ai suferinței. Știm că numai după această săptămână grea a patimilor, urmează învierea Domnului. Mîntea omenească se întreabă, oare nu putea să lipsească această zi plină de soare și mărire omenească înaintea umilirii ce a urmat? Sau dacă Dumnezeu a voit-o aceas'a, atunci după ce au mai venit totuși norii atât de grei să întunece frumusețea acestei zile? Este la mijloc o taină grea, pe care noi nu o putem pricepe. Mi-am pus de multeori și eu întrebarea aceasta, dar n'am putut găsi alt răspuns de cât acela pe care l-a dat un Sfânt Părinte care spune că Dumnezeu ne-a dat în adins această zi, pentru a ne arăta deșertăciunea gloriei omenești. Dacă Mântuitorul ar fi cunoscut o cale mai bună și mai sigură spre viața cea vecinică, El ne-ar fi arătat-o cu siguranță, fie prin vorbă, fie prin faptă. El însă ne-a arătat o singură cale: crucea și suferința. În fața acestei săptămâni a patimilor este cu neputință să nu ne punem problema suferinței. Ce rost are ea? Trebuie să mărturisim aci că dacă ne-am putea împăca ușor cu suferința celor păcătoși, nu putem să înțelegem totuși pentru ce trebuie să sufere și cei dreupți. Astăzi voi încerca să vă tâlcuiesc și suferința celor păcătoși și suferința celor dreupți.

Pentru ce sufăr cei păcătoși? Noi suntem gata să spunem că este o pedeapsă dela Dumnezeu, pentru faptele lor. Nu este însă tocmai așa, pentru că pricina suferințelor nu este totdeauna Dumnezeu. El a creat această lume și a întocmit-o după legi bine determinate, pe care dacă le călcăm ele se răsbună asupra noastră. Iată deci o pricină de suferință. Să ne gândim la atâtea întâmplări din viața noastră, și vom vedea că multe din ele se datoresc faptului că nu am respectat anumite legi. Lăsăm gazul deschis și el inundă camera, pentru că până la urmă să ne asfixiem. Dumnezeu este de vină în cazul acesta? Nu! Sau dacă adoarme șoferul lângă volanul unui autobu. plin de pasageri, care se prăbușește mai apoi

în prăpastie, este vinovat Dumnezeu pentru această nenorocire? De sigur că nu. Și tot așa câte alte întâmplări nu intervin în viața noastră de care suntem răspunzători noi înșine, pentru că n'am respectat legile după care se conduce lumea aceasta. Deși de toate aceste întâmplări dureroase suntem vinovați noi înșine, se poate vorbi totuși despre o suferință a celor păcătoși. Pentru a-l trezi pe cel păcătoș, Dumnezeu îi trimite, ca un ultim mijloc de deșteptare, suferința. Atunci tu însă, creștine, să îți pui întrebarea: Ce vrea oare Dumnezeu cu mine de mă pune la această încercare? Nu sunt oare și eu ca fiul cel risipitor, care nu și-a adus aminte de casa părintească decât atunci când l-a ajuns suferința, atunci când nu mai avea ce să mănânce? Așa este și lumea: plină de fii risipitori, care așteaptă să-i ajungă o suferință mare, pentru a se gândi la Dumnezeu și a se întoarce cu inima către El. Ne vine greu să vorbim despre suferință pentru că o considerăm ca fiind ceva rău, un fruct amar, deși ea a fost și este totdeauna izvorul oricărui progres atât pe teren material, cât și pe teren spiritual. Omul îmboldit de suferință se opintește totdeauna și face mai mult de cât se cere, se depășește neconștient pe sine însuși.

Se spune despre Hercule că atîta vreme cât a fost pe pămînt era mereu persecutat de zeița Juno, care îi pune la tot pasul bețe în roate, ca să-l facă să dezerteze dela eroism. Și totuși, el nu s'a lăsat niciodată abătut din drumul spinos pe care urma, și a ajuns astfel în cele din urmă pe Olimp, alături de zei. Se spune că atunci când a intrat pe Olimp, cea dintâi pe care a salutat-o cu adînc respect, a fost zeița Juno. Mirîndu-se toți de acest fapt, Hercule le-a răspuns: Ei trebuie să-i mulțumesc că am ajuns aici. Dacă n'ar fi fost piedicile pe care mi le-a întins ea la fiecare pas, nu aș fi putut săvârși fapte mari și să ajung aici sus.

Iată deci că suferința nu este ceva rău dacă o știi purta creștinește. Ea este un îmbold pentru o activitate și mai pronunțată. Se spune că perlele cele mai scumpe se nasc în urma unui firicel de nisip care s'a lipit de spațele scoicilor. Acest firicel împungînd scoica o neliniștește mult timp. Atunci scoica secretă din sine un suc nobil din care se naște perla. Iată și suferința este un firicel de nisip care prilejuește nașterea perlei noastre sufletești;

*) Rezumat din predică V. rostită de P. S. Episcop Andrei, în Catedrala din Arad, în Duminica Floriilor (9 Aprilie) a. c.

a împăcării cu Dumnezeu. O oaie când se ră-tăcește din turmă, primadata ciobanul o cheamă înapoi cu voce blândă. Dacă ea însă nu ascultă acest glas blând, atunci ciobanul trimite căi-nele ciobănesc, iar acesta mușcându-o, o face să se întorcă iarăși la turmă. Așa este și suferința, ea te face să te întorci la Dumnezeu.

Nu știu dacă v'ați pus vreodată întrebarea, atunci când ați fost loviți de o boală grea : pentru ce v'a venit această boală ? Am fost și eu grav bolnav și am ajuns să mă conving că este mâna lui Dumnezeu aceea care îți trimite boala. Sunt oameni care în decursul vieții lor n'au avut nici măcar cinci minute răgaz să se gândească la Dumnezeu și la suflet. Iar atunci când o boală grea i-a țintuit pe patul suferinței, în jurul lor s'a făcut deodată liniște, încât ei au început a auzi glasul lui Dumnezeu în conștiință. Pe muntele Tabor, când Mântuitorul s'a arătat ucenicilor Săi înconjurat de slava cerească, în timp ce aceștia doreau ca El să rămâna vecinic în așa minunată strălucire, deodată ei au fost învăluiți de un nor, dar din nor au auzit glasul lui Dumnezeu. Suferința este norul din care îți vorbește Dumnezeu. Am cetit cum se fabrică oțelul. Într'o fabrică de oțel există o masă de metal incandescent, din care mari bucăți sunt apucate de o macara uriașă și puse sub un ciocan electric. Aici, sub apăsarea ciocanului masa de metal aruncă în lături mii și mii de scânteii, care sar în toate părțile. Aceste scânteii nu sunt altceva de cât sgura, după care oțelul rămâne curat. Tot așa și sub ciocanul uriaș al suferinței, se împrăstie toată sgura din viața noastră, pentruca să rămânem în urmă mai buni și mai curați.

Cam acestea s'ar putea spune despre suferința păcătoșilor. Să vedem acum pentru ce trimite Dumnezeu suferința și peste cei drepți, care trebuie să sufere de multe ori mai mult de cât cei păcătoși. Care este secretul acestei suferințe, noi nu putem ști, pentrucă acest secret este cunoscut numai de Dumnezeu. De aceea să zicem și noi măcar cu poporul care spune : Cine știe la ce e bună și nenorocirea aceasta... Totuși voi încerca să vă arat aci câteva pricini, pentru care suferința îi este dată și omului celui drept.

Întâi de toate ea este o îmboldire spre o viață mai curată, mai desăvârșită. Dar ea poate să fie de multe ori ca o piatră de încercare pusă în calea vieții noastre. Există în lumea aceasta flori frumoase, investmântate în toate culorile, care totuși nu răspândesc miros ziua în bătaia dulce a razelor de soare, ci numai noaptea. Tot așa e și cu omul. Cât îi merge bine nu are miros și par-

fum pentru Dumnezeu, ci numai atunci când vine asupra lui noaptea suferinței el își dă parfumul împăcării cu Dumnezeu. O altă pricină a suferinței poate să fie aceea că Dumnezeu ne face să câștigăm mai multe merite pentru viața vecinică. Fiecare suferință este o jertfă bine-mirositoare în fața lui Dumnezeu. Cetind viețile sfinților veți vedea că pe aceia i-a încercat Dumnezeu mai mult, pe care i-a ridicat mai sus. Suferința este ca și o presă de struguri. Atunci când strugurii sunt strânși în presă, dau mustul cel mai nobil. Dacă ați văzut vreodată privirea unui om care a suferit mult, veți putea constata că ea este mai luminoasă și mai nobilă de cât a celorlalți oameni. Deasemenea adevărata mângăiere și compătimire pentru alții o aflăm numai la aceia care au suferit ei înșiși mult. Iisus Hristos a zis : „Cel ce vrea să vină după mine să se lepede de mine, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze mie“. A fi creștin, am spus că însemnează a fi purtător de cruce, a avea semnul lui Hristos pe fruntea ta. Acest semn este crucea suferinței. Tâlcul suferinței numai Hristos l-a adus în lume. În lumea greacă și romană, știința și arta au fost foarte înaintate, dar grecii și romanii n'au știut totuși să dea un tâlc suferinței, pentrucă religia păgână nu avea răspuns pentru ea. Desigur cunoașteți grupul de statuie numit Laokoon, care înfățișează pe un preot păgân cu cei doi fii ai săi care aduceau tocmai jertfă în fața altarului zeilor, când au fost atacați de un șarpe uriaș care s'a încolăcit în jurul lor. Cei trei își dădeau o silință extraordinară să scape din această strânsoare : ochii lor erau ațintiți spre cer, așteptând ajutor, dar zeii nu le-au trimis nici un ajutor... Iată icoana suferinței la păgâni : suferință fără nădejde. La creștini însă Hristos este nădejdea și ajutorul. El a zis : „Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pre voi“. „Eu sunt : Calea, Adevărul și Viața“. Iisus Hristos este Calea în suferință pentru că El a trecut cel dintâiu prin ea ; El este Adevărul în suferință, pentrucă prin El cunoaștem tâlcul suferinței, după care prin suferința din viața aceasta dobândim fericirea cea veșnică ; și tot El este Viața în suferință, pentru că El a biruit cea mai mare suferință : moartea, câștigându-ne viața cea veșnică.

Ziua de astăzi, a intrării Domnului în Ierusalim, înconjurat de măriri pământească, trece, iar cu ea odată dispăre și slava pe care ne-o poate da lumea.

Vine săptămâna patimilor, când urcăm spre Golgota. Să fim pregătiți cu răspuns dumnezeesc în fața marelui taine a învierii. Să ne pregătim în această mare școală a suferinței, pentru ca să ne putem bucura de înviere.

Biserica și unitatea poporului

Biserica deține locul central în fiecare sat nu numai sub raportul spațial, ci și sub cel spiritual. Ea e punctul de convergență, factorul de unificare necentenită a poporului din localitate, domolind motivele de vrajbă și tendințele de desbinare pe cari le scoate la suprafață lupta pentru existență.

Ea ține cumpănă pornirilor spre împrăștiere, cari se manifestă cu mare putere în orice colectivitate.

În locașul sfânt a bisericii se adună odată pe săptămână aproape toți locuitorii, cei depărtați cu așezările gospodărești și cei certați. Nicăieri nu se adâncește mai puternic, mai stăruitor în ființa lor conștiința că sunt membrii aceleiași unități sociale și nicăieri nu sfredelște în ei cu mai mult efect glasul care-i chiamă la iertare și la împăcare.

Ei se simt acolo sub privirea aceluiaș Părinte și Stăpân atotputernic și, dându-și seama de nimicnicia frământărilor pământești, se rușinează de pasiunea cu care se urăsc și se pismuiesc.

Dacă în toate celelalte instituții obștești întâlnirile lor sunt determinate și de interese pământești cari nasc deosebiri de vederi, bănueli și atențiune la paza intereselor proprii, în biserică toate acestea sunt uitate. Acolo se gândesc la ceace-i veșnic și cu adevărat obțesc și fiecare știe că numai în frăție poate obține iertarea și mântuirea. O simțire caldă ce topește tot ce izolează în ură și bănuială, începe să curgă prin ființa lui ca un val care vrea să se întindă la toți și să-i cuprindă pe toți ca pe niște frați, aducându-i în inima sa.

Acolo cei ce și-au spus cuvinte grele în zilele trecute, sau care nu și-au mai vorbit, cântă împreună: „Doamne miluește-ne“, re roagă împreună Atotputernicului, se înduioșează împreună de jertfa lui Hristos și privirile lor, când se întâlnesc, nu mai pot avea încruntările de ieri.

Dar biserică dă poporului și un conținut identic de idei, care prin statornicia lui și prin faptul că se referă la cele mai esențiale teme ale existenței, formează un fel de axă neschimbată a vieții spirituale colective. Toți cred și gândesc la fel în problemele de viață și de moarte și această credință identică pune o temelie unitară care face ca deosebirile în chestiunile mai de suprafață și mai trecătoare ale vieții de fiecare zi să nu aducă cu ele decât o varietate în unitate și nu o sfâșiere haotică a unității.

Intr'adevăr biserică creiază o unitate în duh și un duh de pace, un duh de comuniune adâncă între toți locuitorii satului cari aparțin ei.

În biserică ei se împărtășesc regulat și de o interpretare comună a actualității. Este știut că cetii-

torii aceleiași gazete ajung cu timpul la o identitate de gândire în toate problemele, potrivit cu interpretarea lor de către gazeta pe care o citesc. Dar ce este predica preotului, dacă nu o interpretare regulată a vieții cotidiene prin prisma concepției creștine, un îndemn adresat statornic credincioșilor de-a gândi toți într'un anume fel și a-și conforma viața după aceleiași norme evanghelice? Un preot destoinic la cuvânt și deschis înțelegerii tuturor laturilor vieții, este un important promotor al unității spirituale a păstoriiilor.

S'a văzut cu deosebire în Ardeal în vremea stăpânirii străine ce factor însemnat de unitate națională a fost biserică și preotul. În sate mixte unde primăria nu putea fi o asemenea instituție unificatoare, naosul bisericii era locul public de cimentare a unității locuitorilor români. Acolo se întâlneau cu toții numai ei, acolo preotul le prezenta punctul de vedere românesc asupra tuturor problemelor de viață, acolo se stabilea conduita unitară a tuturor. Cei ce se împărtășeau din aceiași pâine a jertfei de pe altar, se împărtășeau de fapt din acelaș duh, din vinul aceleiași țării.

Dar biserică este factor de continuă susținere a unității nu numai în cadrul fiecărui sat, ci și în cadrul neamului întreg. Bisericețele din fiecare sat au acelaș program, stau între ele, prin învățatură, prin preoții lor, într'o întinsă legătură. Astfel în sufletul Românilor de pretutindeni se toarnă continuu aceiași credință, acelaș chip de gândire în marile probleme ale existenței și, dacă preotul este destoinic, chiar și în cele mici Biserică este școala permanentă a unității naționale, este modelarea continuă a sufletului românesc după aceleiași criterii nobile ale Evangheliei lui Hristos.

Taina unității oricărui neam este indisolubil legată de religia lui. Unde religia se fărâmițează sau se slăbește, neamul, care e o multiplicitate în unitate de duh, se transformă în massă, în mulțime nestatornică în tradiții, purtate încoace și încolo de instinctele deslănțuite momentan sau de frica cnutului.

Știința ne spune că varietatea fizică, chimică și biologică a naturii, nu e periclitată de nicio desbinare haotică, deoarece la baza ei stă marea unitate a aceleiași energii misterioase ce se mișcă după câteva legi.

Tot așa sub varietatea de suprafață a manifestărilor vieții naționale, lucrează în tăcere la continua susținere a unității neamului în duh, biserică și prin ea puterea divină.

„Timpul“

Dr. D. Stăniloae
Rectorul Academiei Teologice
din Sibiu

Paștile românești

Pe aripile zefirului dulce de primăvară și pe undele tremurătoare ale dangătului de clopote, se difuzează peste toată făptura, imnul cerului cu ecoul: *Hristos a înviat!*

Pământul abia trezit din somnul greu de iarnă, se freacă la ochi, și-și scutură cojocul alb de zăpadă. Apoi zorit de undele calde ale razelor de soare, se îmbracă sprinten, în mândra haină țesută din flori și verdeață.

A treia zi după consumarea dramei de pe Golgota, în fapțul zorilor de zi, pământul s'a cutremurat din toate stihile. Iar Ingerul în haină strălucitoare, — coborât din înălțimile Cerului pe o rază de fulger, — a rostogolit peatra de pe mormântul gol și a strigat mironosișelor, cari veneau cu miruri la Domnul: *Hristos a înviat!*

Temeiul pe care se razimă noua concepție de viață, coborâtă de pe crucea lui Hristos, — cu toate perspectivele ei de nepieritoare străluciri, — este biruința dumnezească din noaptea Învierii.

Învierea lui Hristos este temelia de granit a creștinismului. Și însemnătatea simbolică a acestui praznic, a fost, este și va fi veșnic, de-o permanentă actualitate.

În fiecare an, învierea Mântuitorului vine: cu aceleași învățăminte sfinte, cu aceiași tainică minune, cu aceiași aprinsă credință și puternică lumină. Vine acest mare praznic, să împrăștiie întunerecul, să descrețească frunțile, să aline durerile și să mirue sufletele. Vine Hristos Mântuitorul, ca din moarte la viață și de pe pământ la cer, să înalțe întreaga făptură omenească. De pe crucea lui Hristos, radiază mărețul ideal al iubirei și al dragostei.

Prin înviere se restabilește armonia, dintre Ziditor și creațiune. Vai de cine cutează să înfrângă această armonie, căci acela se aruncă fatal în vârtejul peirei. Popoarele, cari au cutezat și au făcut această experiență, au plătit-o scump. Dovadă toate tragediile istoriei.

Moartea este realitatea, în fața căreia își arată neputința cele mai geniale capete. În fața morții, s'a văzut imposibilă înțelepciunea tuturor veacurilor.

Toți filosofil, toți savanții și toți oamenii mari, au ajuns la convingerea că moartea este punctul ultim al oricărei forțe omenești.

Numai Hristos este, singurul, care a sdorbit moartea prin învierea Sa. Și, biruindu-o, a dat omnirii încrederea în continuitatea vieții și după moartea pământească.

Să dea bunul Dumnezeu ca învierea lui Hristos, pe care în anul acesta o prăznuim în condiții extrem de grele și dureroase, să aprindă în sufletele celor ce au vărsat asupra pământului valuri de lacrimi și sânge,

avântul sublim pentru o pace întemeiată pe adevăr, dreptate și iubire.

Sufletele românești să se prefacă în potire sfinte și curate, în cari să picure harul ce radiază de pe crucea învierii. Viața noastră personală și colectivă, să se ridice pe culmile desăvârșirei. Iar strădaniile de avânt epic și jertfe grele ale neamului românesc, să ne aducă, cât mai în grabă, o Românie mare, glorioasă și fericită. Cu bărbați plini de vârtuți, cu mame cari vor umlea casele cu copii robuști, apoi cu ogoare întinse și bogate în lanuri de belșug.

Ca la toate praznicile Învierii, să preamărim pe Dumnezeu și toți împreună să strigăm cu bucurie:

Hristos a înviat!

Protopop S. Stana

Trei cruci

După spusa tâlcuitorilor de scripturi sfinte, Domnul Hristos s'a născut străjuț de asini și boi. De murit, e sigur c'a murit între doi tâlhari. O umilire și mai grea decât aceea din staul. Și-acolo, dar mai ales aici, trei cruci, trei tâlcuri. Asin, Dumnezeu, bou. Tâlhar, Dumnezeu, tâlhar.

Trei cruci care se aseamănă și care totuși se deosebesc întocmai cum se deosebeau și cei trei spânzurați de pe ele. „Salvator, salvandus, salvatus“ îi numește un sfânt tâlcuitor. Adeca: Mântuitorul, cel care ar fi trebuit să se mântuiască și mântuitorul.

Istoria mântuirii în rezumat. În mijloc harui, de-o parte cel care a luat din har, iar de alta cel care a întors spatele harului.

Unul vine din cer, din veșnicie și zăbovește pe pământ într-o aceeași curățenie constantă; doi, pornesc de undeva de-aci de pe pământ, îl întinează și se întinează și mai tare din ce sunt, bălăcesc în fără-delegi până pe măgura Golgotei, ca acolo apoi, deodată, să frângă complicitatea dintre ei.

Cel care se numea pare-se Dysmas, Titus, sau Zoathan e năpădit de teamă, de lepădare de sine, de simțul dreptății, de smerenie, căință, iubire, nădejde și credință.

Toate mădularile îi erau pironite și legate. Doar limba și inima îi mai erau libere. Nu-i nimic; se slujește de ce are. Le jertfește pe acestea lui Hristos cu tot regretul unei vieți eșuate.

Murind, îi mai vine să ceară viața Altui muritor! Să grăiască despre împărăție Unuia, căruia toate pergamentele de domnie și împărăție îi stăteau doar într-o tăbliță cu patru litere aninate deasupra capului!

O face însă. O face, fiindcă după cum spune legenda, tocmai atunci ajunsese soarele pe cer în așa poziție, încât umbra crucii cu Hristos să rasfrângea și acoperea crucea tâlharului. Umbra aceasta, care acu-

ma nu mai era umbră ci lumină, l-a deschis, l-a odrăslit, l-a înflorit și l-a săltat în rai.

Dintr'o simplă umbră să dobândească raiul! Parcă e de tot ușor. Nu l-a dobândit; l-a furat. Da, l-a furat, scrie sfântul Ioan-Gură-de-Aur în Omilia despre cruce și tâlhar. „Chiar pe cruce nu-și uită vechia deprindere a furatului. De data aceasta însă fură însăși împărăția cerului.“

Bine c'a isprăvit așa.

Doamne, ce de nădejdi!

Dela crucea de tâlhar, până la aceea a lui Hristos, până la împărăția lui, nu-i decât atâta cât întinzi mâna.

Veni odată o femeie la un preot și-i spuse cu disperare că soțul ei, care a fost un mare păcătos, a căzut de pe-un pod în apă și s'a înecat. Era și necăjită și convinsă că odată cu trupul și-a pierdut și sufletul.

„Nu desnădăjdui“, o mângăie preotul. „Intre apa în care s'a înecat și'ntrre puntea de pe care a căzut, a fost un spațiu; a trecut oarecare vreme dela cădere și până la înec.“

Cu toată mângăierea pilde de mai sus și a nădejdi lăsată de tâlhar, Doamne, nu ne da pe mâna unei vieți păcătoase și numai la capăt îndreptată. Dă-ne o viață care din ziua întâi și până la cea de pe urmă să fie o continuă pașire spre bine și sfințenie.

Neiertatul Iuda

Mulți au fost iertați de către Domnul Hristos în decursul vieții sale pământești, numai Iuda nu.

Nu fiindcă „era fur.“ Fur, deși știa că Stăpânul lui s'a născut în staul, deși-i cunoștea munca trudită a prunciei din Nazaret, deși i-a ascultat predica de fericire a săracilor și de osândire a bogăților.

Era furul, păgubitorul unui învățătăr sărac. I-a furat nu numai punga ci și pretenia.

N'a putut să-i uite fapta aceasta urâtă nici cerul și nici pământul. S'a găsit un descoperit să-și boteze fiica cu numele de Satanela, dar se pare, că numele lui Iuda nu l-a dat încă nimeni, nici chiar câinelui său.

A rămas neiertat și pentru că a creiat un mare caz de încăpățănare în istoria lumii. După zi a unui filosof creștin, păcatul conține două elemente: „Aversio a Deo, conversio ad-creaturam“. Iuda, văzând că a păcătuit, a întors spatele creaturii, s'a lepădat de cei treizeci de arginți, a desfăcut el cât a desfăcut, dar nu de tot; nu s'a întors cu fața către Dumnezeu.

„Aversio a Deo“ a rămas în picioare. N'a împlinit celalalt element al căinții: căderea la picioarele lui Hristos, în așa fel, ca să ne putem ruga azi și cu cuvintele: „Sfinților apostoli și mari pocăiți și plângători pentru păcatele voastre: Petre și Iudo, rugați-vă pentru noi păcătoșii.“

După pilda acestuia, care era mai bine să nu se fi născut, și noi, trădăm și nu retractăm aproape nimic din fapăturile noastre urâte.

„Dă-mi cutare funcțiune și mai ciunt din convingerile personale, religioase, din principiile omenei și ale demnității. Dă-mi atâta și-ți dau din dreptatea mea, din curătenia și fericirea mea veșnică.“

Rămâne un mare blestemat și-un pomenit cu oroare de toate generațiile și fiindcă era un compromițător al tagmei sfinte, un spurcător al tainelor dumnezeiești.

Lui și aceloră dintre ispravnicii lui Hristos, care dăm „sărutare ca Iuda“, diavolul ne va spune la Judecata de apoi:

„Nebuni care ați sfințit pe alții, lăsându-vă pe voi întinați; care v'ați îmbogățit semenii, în timp ce voi rămâneți goi și ticăloși; care ați vindecat pe alții, rămânând voi slabi și bolnavi; care ați hrănit flămânzindu-vă; care ați arătat altora cerul, în timp ce voi vă uitați în jos; care ați condus pe alții la fericirea de veci, în vreme ce voi v'ați dat prinși în mâinile mele!“

Pr. Gh. Perva

Invierea lui Iisus Hristos

Mântuitorul Iisus Hristos a înviat a treia zi din morți. Sufletul Lui a biruit moartea, și a ieșit cu trupul viu din mormântul străjuit de soldați; astfel a triumfat în mod glorios.

Invierea lui Iisus Hristos este încoronarea și desăvârșirea activității mântuitoare din lume. Activitate grea, străbătută de suferință, încununată cu coroană de spini și cu ascultarea de bunăvoie, până la moartea pe Cruce. Toate acestea s'au întâmplat pentru ca prin înviere să fie învins păcatul și moartea. Păcatul care a intrat în lume prin om, distrugându-i măiestatea, desfigurându-l și aducându-i moartea. Căderea omului este cea mai grozavă tragedie ce s'a petrecut dela începutul lumii și până azi. Ființa nemuritoare dela început, liberă, dotată cu rațiune, a ajuns muritoare, fără libertate, întunecată la rațiune și imperfectă, datorită ascultării de principiul satanic, al răului, care-i însuși păcatul.

Dogma vie a Crucii nu se arată decât în experiența religioasă a libertății. Dumnezeu Tatăl, iubindu-i pe oameni în libertate și pentru ca omul să fie liber și pe mai departe, pentru ca să se poată mântui, — fiindcă libertatea este dragostea supremă, — a trimis pe Mântuitorul Iisus Hristos, care să-i arate calea luminii și a dreptății, împlinind voia Tatălui ceresc, răscumpărând păcatele omului căzut, cu prețul sângelui Său scump, și astfel plinindu-se cuvintele sfinte ale Scripturii: „Pentru aceasta Tatăl mă iu-

bește pe mine, fiindcă eu îți dau viața mea, ca iarăși să o iau. Nimeni nu o ia dela mine ci eu dela mine o pun. Putere eu am ca s'o pun și putere am iarăși s'o iau. Această poruncă primit-am dela Părintele meu" (Ioan X, 17-18). „Că și Fiul Omului n'a venit să i se slujească, dar ca să slujească și să-și dea sufletul preț de răscumpărare pentru mulți" (Marcu X, 45).

Experiența dragostei o găsim mai puternică decât ori unde în creștinism. Contra ei se ridică lipsa libertății: violența și revolta.

Crucea va rămâne o dogmă moartă atâta timp, cât oamenii nu vor înțelege, că pe Golgota s'a împlinit victoria nu numai a dragostei, ci și a libertății divine.

Și înviind Hristos, toți oamenii vor învia. Când noaptea Golgotei a trecut, Soarele Impărăției lui Dumnezeu se ridică, pentru ca să nu mai apună niciodată...

Prof. C. Rudneanu

Intristare de Paști

La un Paști jidovesc, niște părinți săraci, luară cu ei pentru întâia oară pe fiul lor, ca de doisprezece ani, în mărețul templu din Ierusalim

Praznicul luase sfârșit. A doua zi trebuiau să plece acasă. Tatăl și mama dădeau deja laudă lui Dumnezeu printre altele și pentru faptul că fiul lor, de-a cărui naștere au fost legate atâtea semne și prorocii, a trecut cu bine peste clipa aceasta solemnă și-atât de neliniștitoare pentru ei: cea dintâi intrare a lui în Casa lui Dumnezeu.

Se bucurau fiindcă dela Naștere nu s'a mai întâmpat nici-o minune cu el. Era aproape ca și ceilalți copii. Nădăjduiau că bunul Dumnezeu se va îndura de ei și cu toate prevestirile, îl va lăsa sprjin pentru bătrânețele lor. Va alege pe un altul ca să măntuiască lumea. El va rămânea să pască oile sau să dulgherească în Nazaret. Se temuseră mai ales de întâlnirea lui cu cărturarii. S'ar fi putut să găsească cine e și să-l salute ca pe un împărat. Nu le venea să creadă, cum de — ascultând slujba, rugăciunile și învățăturile, — s'a arătat tot timpul indiferent și nu și a exprimat dorința să rămână acolo.

Înainte de a pleca, crezură de cuviință să arate copilului și împrejurimile templului. Abia aici și acum, ochii lui fură reținuți de câte ceva.

Sub o boltă străveche, atârnată pe-un perete, stătea plină de praf și de păianjeni o trâmbiță de aramă, mare și grea cât un stâlp de templu. Mama explică băiatului că e trâmbița numită „Glasul Stăpânitorului". În ea sufla se Moise ca să adune pe fiii lui Israel risipiți pe întinsul pustiului. Dela el n'a mai putut s'o folosească nimeni. Era prea uriașă. Cel ce va putea să scoată din ea sunet, va strânge toate popoarele lumii sub sceptrul lui.

Părinții explicau și râdeau de ceea ce spuneau ca de-o poveste pentru copii. El însă, copilul, asculta serios și

se minuna pentru întâia oară de când a intrat în templu.

Intr'o lature dosnică a curții, îi arătară o prăpastie adâncă și largă. În loc de punte peste ea, erau așezate cu ascuțișul în sus multime de spade lungi și învechite deja, de când călcai prin prejur se clătinau și făceau un zgomot asurzitor. Li spuseră că se numeste „Puntea Raiului" și că cel ce-ar izbuti să treacă peste ascuțișurile mai subțiri decât raza soarelui, așezate acolo de Solomon, acela e sigur că va merge în rai.

Părinții răsără, iar copilul rămase din nou pe gânduri.

Intr'un capăt de pridvor, dădură peste doi stâlpi de marmoră neagră, așa de apropiați unul de altul, încât abia trecea un fir de pai printre ei. Erau aduși din Caldeea de către Avraam și se numeau „Poarta dreptății." Cine ar fi putut să treacă prin ea, ar fi fost drept și fără prihană înaintea lui Dumnezeu. Până la înălțimea unui om și pardoseala jur împrejur era tocită de încercările care s'au făcut de-a trece printre ei.

În noaptea înainte de plecare, copilul se gândi tot timpul numai la minunățiile acestea. Cum de nu le-a văzut mai de vreme? Să se fi putut mira îndeajuns în jața lor.

Dimineața, până ce părinții strănseră cortul, până ce gătiră asinul, se repezi să le mai vadă odată.

Se duse în pridvorul cu stâlpi. Ce măreață trebuie să fie trecerea printre ei! Li privi mult, mult de tot. Totuși, i se păru că n'a zăbovit decât o clipă. În timpul acesta, înnapoia lui, bătrânii poporului tocmai judecau pe-un bogat și-o văduvă săracă. Văduva spunea plângând că și-a plătit datoria, nemai având altă avere decât unica fiică pe care bogatul o pretindea ca despăgubire. Bogatul se jura zicând, că tot așa de sigur e că nu i-a plătit, pe cât de sigur e că nu poate trece nimeni prin „Poarta Dreptății."

Copilul asculta înduioșat. Știa că bogatul minte. Ce bine-ar fi să poată trece cineva printre stâlpi, nu atât ca să fie drept înaintea lui Dumnezeu, ci mai mult ca să scape pe biata văduvă!... Dar dacă ar încerca?... Încercă... Minune. Bolta începu să tune, pilaștrii trosniră și se depărtară unul de altul atât cât să poată trece printre ei.

Judecătorii se'ntoarseră și priviră zăpăciți. Abia într'un târziu își aduseră aminte de bogatul care se furisase. Il prinseră și-l judecară să-și deie toată averea văduvei, fiindcă a mărturisit strâmb în Casa Domnului.

În timpul acesta, copilul își aduse aminte că părinții poate îl așteaptă. Se grăbi. Dar voi să mai arunce o privire și peste „Puntea Raiului."

Acolo, tocmai se aduceau jertfe de către preoți. Multimea se înghesuia cu darurile, în timp ce el se extazia asupra Punții și asupra fericirii care trebuia să stăpânească în rai. Intr'un timp, veni la altar un om sărac cu un miel slab și, și acela sfâșiat la gât de-un câine. Arhiereul nu voia să-l primească. Săracul stăruia fiindcă n'avea altul și fiindcă-l aducea pentru sănătatea fiului său care trăgea să moară. Slujitorul templului îl respingea în virtutea literii de lege, zicând că, așa după cum e cu neputință să treacă cineva peste „Puntea Raiului", tot așa de cu neputință e să-i împlinească rugămintea.

Copilul, care stătea pe marginea Punții, asculta mișcat și se gândea ce faptă bună ar face acela care ar putea să treacă peste prăpastia lui Solomon numai și numai ca să poată scăpa dela moarte pe feciorul bietului om.

Se ridică.. Puse piciorul... Puntea făcu șgomot, se clătina, se clătina și el, dar nu dete înapoi. Trecu sprjinit parcă de aier. Preoții întoarseră capetele mirați. Nu stiau ce să facă. Trimiseră repede după omul respins dela jertfelnic. Il căutară și pe copil, dar acesta se strecurase prin mulțime.

Trecuse timp îndelungat și era îngrijat de așteptarea părinților. Totuși, mai aruncă o privire și în spre trâmbița cu glas poruncitor la lumea întreagă. Frumos lucru să te audă tot pământul, să te urmeze și să fie toți una!

Dar iată că tocmai aci în porticul cu acest corn de mântuire, ucenicii unui cărturar voiau să ucidă pe-un coleg de-al lor, deoarece, păgân fiind, se dăduse drept Israilitean, numai și numai din dorința de-a asculta învățătura Dumnezeului celui sfânt. Școlarul păgân mai bine se lăsa ucis decât să nu-și hrănescă sufletul cu învățătura acestui Dumnezeu. Învățătorul legii spunea că nu i cu puțință ca un străin să asculte învățătura templului, după cum nu e cu puțință ca să sufle cineva în trâmbița lui Moise.

Copilul minunat, cu toată grăba, nu putu să treacă nepăsător pe lângă atâta neîndurare. Ardea de dorința de-a scăpa dela moarte pe bietul ucenic păgân.

Dacă ar putea cineva să sufle în trâmbiță!... Încercă el... Nu fiindcă ar fi vrut să stăpânească, ci fiindcă voia să ajute pe un nenorocit, Când întinse mâna, trâmbița se plecă în spre el. Suflă și deodată toate mâinile, cari se ridicaseră pentru a lovi, se opriră iertătoare.

Atât numai, că de când și-a lăsat părinții să gătească cele de plecare, trecuse vreme multă.

Aceștia erau disperați. Nu mai știau pe unde să-l caute. Întrebau în toate părțile — toți știu și erau gata să povestească despre minunile săvârșite în templu de cel mai frumos copil pe care l-au văzut vreodată, numai de copilul lor nu știau nimic. Il căutară și acolo... Stătea în mijlocul cărturarilor. Acum înțelesă totul.

Mama plânge. Fiul o întreabă: „De ce plângi? N'am venit când fi-am auzit glasul?”

„Plâng, fiindcă te credeam pierdut.”

Merseră până către seară și mama tot plângea.

„De ce plângi? N'am băgat de seamă cum a trecut vremea. Și apoi, când fi-am auzit glasul, am venit.”

„Plâng, fiindcă te-am căutat atâta, și te-am crezut pierdut.”

Veni dimineața și mama tot mai vărsa lacrimi.

„De ce plângi? Tot ce-am făcut, n'am făcut din dor de mărire, ci fiindcă a vrut Dumnezeu să i ajute prin mine cei trei necăjiți. Și apoi, cât ce fi-am auzit glasul, te-am ascultat și am venit la tine.”

„Totuși, plâng fiul meu, fiindcă pentru mine ești pierdut. De-acum înainte vei fi sprijin dreptății, de-aci înainte dorul tău va fi raiul, iar iubirea ta va fi pentru toți împovărații vieții.”

In rom. de Pr. Gh. Perva

Despre ce să predicăm?

In *Dumineca Tomii* (23 Aprilie 1944) vom vorbi despre: SIMBOALELE NATURALE.

Încă din cele mai vechi timpuri, creștinii se foloseau în săvârșirea cultului lor divin de anumite obiecte sau lucruri luate din lumea înconjurătoare, cari prin însăși natura și rostul lor pot închipui și anumite adevăruri ale credinței noastre creștine. Toate aceste lucruri sau obiecte din lumea înconjurătoare, cari se folosesc și astăzi în cultul nostru divin, fie ca mijloace la îndeplinirea formelor lui, fie ca podoabă sau închipuire a unor adevăruri mai înalte, poartă numirea de *simboale naturale*. Între aceste simboale naturale se numără: *lumânarea, tămâia, pâinea și vinul, apa, untul de lemn și sf. mir*.

Lumânarea se întrebuițează la sf. slujbe încă din primele zile de viață creștină. Faptele Apostolilor ne spun, de pildă, că în ziua întâia a săptămânii (*Dumineca*) sf. Apostol Pavel frângea pâinea împreună cu ceilalți ucenici în Troa și „*vrând să plece a doua zi, și-a lungit Cuvântul până la miezul nopții. Și erau făclii multe în camera de sus, unde erau adunați*” (Fapte 20, 7-8). Atari făclii vor fi luminat desigur și în foisorul în care Mântuitorul nostru Iisus Hristos a săvârșit Cina cea de taină, deoarece după cuvintele Sf. Scripturi era seară de-a-binelea când El s'a așezat la cină cu Apostolii Săi (Mc. 14, 17).

La fel au făcut și ceilalți Apostoli și mai târziu toți urmașii lor cari nu săvârșeau nici o slujbă religioasă fără ca să aibă alături o lumânare sau o candelă arzând. În deosebi în timpul prigoanelor păgâne, când creștinii trebuiau să-și săvârșească slujbele lor mai ales în timpul nopții și în catacombe subpământene, candelarele aprinse și lumânările și-au avut rostul lor însemnat de a lumina iucăperile în care se aducea jertfa nesângeroasă a sf. Cuminecături. O făceau aceasta desigur și pentru a-și înfrumuseța în chip deosebit cultul lor divin și pentru ai da o putere de înrăurire cât mai mare asupra celor ce luau parte la săvârșirea lui. Este în deobște cunoscut doar că o biserică luminată de mulțimea lumânărilor, chiar și în timpul zilei, îți pare mai măreață în frumusețea ei, iar slujbele dumnezeiești ce se săvârșesc aci îți dau puțința ca să te smulgi mai ușor din tot ceea ce este pământesc și să te ridici spre înălțimile cerești.

Ceea ce a contribuit însă mai mult la introducerea și întrebuițarea lumânărilor în cultul nostru divin este mai ales închipuirea legată de alcătuirea și rostul lor. Sf. Simeon Tesalonicul, vorbind despre însemnarea lumânării ce se aprinde pe altar, scrie în această privință: „*lumânarea cea adusă și aprinsă, arată curăția noastră ce se cuvine să o avem și însemnează jertfa cea fără prihană și plecarea și sme-*

renia noastră. *Și fiindcă ceara este adunată din flori, însemnează Darul Duhului Sfânt ce luăm noi; și pentru că ceara este mai din toate florile, însemnează că și jertfa se aduce dela toți.*) Lumânarea mai închipue apoi și pe Mântuitorul Hristos „lumina lumii“, lumina credinței dreptmăritoare care ne luminează cărările vieții, nădejdea, iubirea, viața, bucuria și în genere cinstirea deosebită pe care o dăm Stăpânului nostru ceresc, ca unii cari trebuie să năzuim a fi și noi în viață „fii ai luminei“, după cum spune sf. Apostol Pavel (Efes. 5, 9).

Cât privește materia din care se fac lumânările aceasta este din cele mai vechi timpuri ceara curată de albine, deoarece albina care o culege din cele mai curate și mai binemirosoase flori a fost privită întotdeauna ca simbol al curățeniei nepătate. Iar pentru arderea lor în biserici se întrebuițau ca și astăzi candelabre sau sfeșnice cu unul sau mai multe brațe. Cel cu o lumânare închipue unitatea persoanelor Sfintei Treimi, cel cu două închipue cele două firi ale Mântuitorului, cel cu trei închipue pe cele trei persoane din Prea Sfânta Treime, cele cu patru pe cei patru Evangheliști, cel cu șapte pe cele șapte daruri ale Duhului Sfânt, iar cel cu douăsprezece pe cei doisprezece Apostoli ai Mântuitorului. În afară de sfeșnicile cu lumânări mai ard în biserici, în deosebi în fața iconostasului și a tronului Născătoareii de Dumnezeu, și *candelele cu unt de lemn*, cari au aceiaș însemnare ca și lumânările.

Tămâia se folosește în cultul creștin, ca și lumânarea, din cele mai vechi timpuri. Chiar și în cultul legii vechi ea se ardea cu deosebită predilecție pe altarul tămâierii, așezat în sfânta templului iudaic. Întrebuițarea ei atât de deasă în cultul nostru creștin își are temeiul în faptul că însăși sf. Scriptură o privește ca pe un simbol al buneii mirezme a tuturor rugăciunilor ce se aduc lui Dumnezeu, precum și ca un dar de mare preț pe care omul îl poate aduce cu inima curată Stăpânului său din ceruri. Psalmistul David spune atât de convingător într'unul din psalmii săi: »*Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta, ridicarea mânilor mele, jertfă de seara*“ (Ps. 140, 2). Iar sf. Evangelist Ioan, înfățișându-ne acelaș adevăr scrie în Apocalipsă: »*Și a venit alt înger și a stat la altar, când o cădelniță de aur, și i s'a dat tămâie multă ca să o aducă, împreună cu rugăciunile tuturor sfinților, pe jertfelnicul de aur dinaintea tronului. Și fumul tămâii s'a suit, din mâna îngerului, înaintea lui Dumnezeu, împreună cu rugăciunile sfinților.*“ (Apoc. 8, 3—4).

Mirosul plăcut al tămâiei însemnează și astăzi, în cultul nostru creștin, curățenia deosebită a rugăciunilor noastre și bună mireazma faptelor bune cu cari trebuie să însoțim fiecare clipă a vieții noastre aci pe pământ. Este expresiunea caldă a adorațiunii

pe care o aducem neîncetat cu buze de tină lui Dumnezeu, cât și a cinstirii pe care o dăm sfinților Lui și tuturor obiectelor și momentelor mai însemnate din cultul nostru divin. Prin fumul ei mirezmiitor slujbele noastre dumnezeiești primesc o frumusețe mai înaltă și coboară asupra tuturor darul Duhului Sfânt. Din acest motiv preotul când binecuvântă tămâia se roagă cu atâta cucernicie: »*Tămâie îți aducem Ție Hristoase, întru miros de bună mirează duhovnicească, pe care primind-o întru jertfelnicul Tău cel mai presus de cerari, trimite-ne nouă darul Sfântului Tău Duh*“. Și tot din acest motiv orice act mai însemnat din cultul nostru divin îl însoțim de buna ei mirează, pentru ca în chipul acesta toate rugăciunile și cererile noastre să fie bine primite înaintea Părintelui ceresc.

Pâinea și vinul s'au introdus în cultul nostru divin chiar de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos. El însuș luând, la Cina cea de taină, *pâinea* și mulțumind a frânt-o și a dat-o sf. Săi Apostoli, zicând: »*Luăți mâncați acesta este trupul Meu*“... și apoi luând *păharul* și mulțumind le-a dat, zicând: »*Beți dintr'acesta toți, că acesta este sângele Meu, al legii celei noi, carele pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor*“ (Mt. 26, 26—28). De atunci și până astăzi aceste două elemente au rămas și vor rămâne până la sfârșitul veacurilor, însăș darurile credinței noastre, din cari se va aduce mereu pe altare jertfa nesângeroasă a sf. Cuminecături, rânduită și plinită de însuș Fiul lui Dumnezeu. Pâinea se mai întrebuițează apoi ca dar deosebit și la litiile ce se fac în preziua sărbătorilor, la parastaselé pentru pomenirea morților etc., iar viuul la sfințirea bisericilor, la săvârșirea sf. taine a nunții, la parastase și la alte slujbe bisericiești. Întrebuițarea lor se face pentru că așa a făcut-o Hristos și chiar înainte de El a poruncit-o Dumnezeu prin Moise și alți profeti și pentru că după rostul lor, ele sunt mijloacele cele mai de seamă pentru susținerea vieții și ca atari se pot afla mai ușor spre a fi aduse ca daruri de jertfă lui Dumnezeu.

Folosirea *apei* în cult se făcea încă din Vechiul Testament, deoarece aceasta era considerată ca un mijloc de curățire și de împăcare cu Dumnezeu. Se întrebuițează la sf. liturghie amestecându-se cu vinul din potir, la sf. taină a Botezului, la sfințirea apei, etc., și închipuie ființa și lucrarea darului dumnezeesc, care curăță și spală sufletul de întinăciunea oricărui păcat.

Untul de lemn se întrebuița și el în cultul legii vechi ca simbol al binecuvântării cerești, iar în cultul nostru creștin se arde în candelé, se întrebuițează la litie, în taina sf. Botez și sf. Maslu. la sfințirea caselor și în alte împrejurări. El este simbolul harului dumnezeesc ce se revarsă peste trupul și sufletul creștinului, îl curăță de păcate și de boală, îl întărește și-l mângăie în durere și pogoară asupra lui

binecuvântarea cerului și pacea lui Dumnezeu, atât de necesară sbuciumatei noastre vieți.

Sf. Mir este un oleu mirezmuitoare care se face în Joia mare de către cel mai mare episcop al Bisericii, dintr'un amestec de unt de lemn, balsam și alte arome și închipuie darul lui Dumnezeu cu care se pecetluiește creștinul în credința pe care a primit-o la Botez. Cu el se ung bisericile la sfințirea lor, cu el se miruesc împărații și domnitorii Țării, cu el se întăresc aceia cari părăsind o confesiune creștină, trec la credința ortodoxă.

Toate aceste simboale naturale au fost privite întotdeauna în biserica noastră ca daruri de mare preț pentru orice creștin și în acelaș timp ca tot atâtea lucruri folositoare pe cari el putea să le aducă drept jertfă lui Dumnezeu. Creștinii vechi se străduiau ca din prisosul lor să le aducă cât mai des în fața altarului, pentru ca în chipul acesta biserica să aibă la îndemână tot ceea ce îi trebuie pentru podoaba aleasă a cultului său și în acelaș timp să coboare prin mijlocirea lor și binecuvântarea cerului asupra sbuciumatei lor vieți. În acelaș scop și creștinii vremurilor noastre le aduc mereu în fața acestorași altare și desigur că în chipul acesta se vor învrednici și ei de darurile bogate pe cari Dumnezeu le revarsă asupra tuturor acelor cari iubesc podoaba casei Sale.

T.

Cărți

Preoții Sp. Câdea și Z. Oancea: BUNE VESTIRI. Predici. Sibiu 1944. Pag. 510, prețul 800 lei.

Predica evangheliei creștine este o lature esențială a slujirii preoțești. Nu ne putem închipui un slujitor la altarul Domnului, fără să-și facă din propoveduirea cuvântului divin o misiune, un apostolat.

Din grija și conștiința aceasta, au apărut în anii din urmă câteva colecții și volume de predici bune, semn îmbucurător ca se predică și la noi, cu râvnă și cu pricepere, și că am trecut dela vremea cazaniilor, a predicilor care se ceteau cu veacurile, la vremea când fiecare preot este chemat să fie un predicator, un alcătuitoare de predici, un dascăl preocupat și frământat în permanență de gândul de a vesti dogmele, tainele și virtuțile religiei creștine, „cu vreme și fără vreme“.

În rândul acestor colecții, volumul de 60 „*Bune Vestiri*“, publicat de preoții Sp. Câdea și Z. Oancea, ocupă un loc de frunte, o poziție cucerită cu eforturi laudabile și cu merite incontestabile.

Părinții autori fac parte dintre cei mai devotați și mai vrednici slujitori ai sfințelor altare. Părintele prot. Dr Spiridon Cădea, fost ani de zile preot la sat, este actualmente consilier referent arhiepiscopesc

și profesor la Academia „Andreiană“ din Sibiu, autor al unor lucrări de valoare, dintre cari în primul rând se află studiul de teologie pastorală: *Hristos și mântuirea sufletească a orășenilor* (Sibiu 1939, 302 pagini, prețul 250 lei). Părintele Zosim Oancea, profesor de religie și — după câte știm — administrator protopopesco la Blaj, e un preot pe cât de blând, de modest și de bun, pe atât de bine pregătit, sânguinos și plin de dragoste apostolică față de Biserica și problemele ei duhovnicești.

Insoțirea acestor doi preoți, ca să publice o serie de predici intitulate evanghelic: „Bune Vestiri“, este cât se poate de fericită. Amândoi manifestă o pasiune aleasă de predicatori, amândoi dau dovada unei pregătiri temeinice, amândoi urcă adeseori amvonul, ca să vestească adevărurile religiei creștine, cu elan și cu devotament.

Pentru a ne convinge despre veritatea acestor afirmațiuni, cât și în genere, despre valoarea colecției de „Bune-Vestiri“, e suficient să ne oprim la următoarele idei și pasagii luate din două predici, lucrări de cei doi autori.

Vorbind despre „Darul și puterea preoției“, p. Sp. Cădea schițează tabloul lumii de astăzi în următoarele linii impresionante:

...„Lumea întreagă se găsește astăzi la răscrucea cumplită a celor două căi: *calea vieții și calea morții*. Mie mi se pare că din zilele venirii lui Hristos pe pământ și până astăzi n'a fost nicidecum o întunecare mai uriașă a orizonturilor spirituale ale lumii, o demonizare mai totală a ființii umane, o apunere mai tristă a iubirii creștine, o abrutizare mai integrală a sentimentelor frumoase, o descetățenire și o expulzare mai sălbatică a lui Dumnezeu din lumea aceasta, decât acum. Căci ateism, socialism materialist, comunism și chiar rasismul exagerat până la aberație, nu sunt nimic altceva decât întunecări ale rațiunii și despărțiri dureroase de Dumnezeu creatorul nostru. De aceea, cultura de atâtea ori milenară și civilizația atât de mult trâmbițată, stau neputincioase și înghesuie în ungherele lumii, în timp ce flacărele infernului ard pretutindeni, sângele se varsă în valuri, operele de artă, în care s'a cristalizat toată truda și toată jertfa atâtor generații trecute, se destrug cu o plăcere sadică, și lipsa și foametea și ura și moartea cea mai grozavă își întind pretutindeni nebiruita lor împărăție.

„Lumea de astăzi în nebunia ei și-a pierdut frâna opririlor la timp și de aceea ea coboară vertiginos și amețitor în prăpăstii înfiorătoare.

„În fața acestei realități triste noi preoții trebuie să fim cei dintâi care trebuie să știm și să credem că încetarea uraganului și înseninarea zărilor nu pot fi aduse nici acum și niciodată de către invingibilele armate ale secularelor împărății lumești. Nu oștile fără de număr, nici armele cele mai mo-

derne, nici dictaturile cele mai puternice, nici democrațiile laudăroase, nici recoltele mănoase și nici genialele teorii și savantele tratate de economie politică vor fi în stare să biruiască răul, care stăpânește astăzi lumea și să aducă dreptatea și iubirea și îndestularea și pacea și lumea cea nouă, după care însetează atât de mult sbuciumatul nostru suflet. Nu, de o mie de ori nu!" (p. 13-14). "...lumea cea nouă a dreptății și a iubirii frățești", nu se poate zidi decât pe temelile principiilor, tainelor și virtuților creștine, pe care le propoveduesc preoții Bisericii.

În predica despre „Invierea Domnului“, p. Z. Oancea, — după ce subliniază constatarea că între sufletul nostru și durerea altora este o legătură vie, deoarece în dramele altora „ne regăsim și ne recunoaștem“ pe noi înșine, „cu toate durerile, frământările și năzuințele noastre“, — continuă să arate cum ne regăsim noi în *drama crucii* Mântuitorului, care cuprinde în sine întreg oceanul durerii omenești :

„...Căci noi ne-am regăsit în această dramă, atât în chipul Mântuitorului, cu firea noastră cea bună, cea zidită „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu“, cu firea noastră înainte de păcat, cât și în chipul răstignitorilor, cu firea noastră cea rea, cea zămislită de păcat.

„Ne-am găsit cu năzuința, cu dorința cea mai aprinsă a sufletului nostru, în răbdarea Mântuitorului, care „s'a adus ca o oaie spre junghiere“, fără să scoată un cuvânt de împotrivire, sau de blestem, precum și în iertarea Lui, care, în loc să cheme legiuni de îngeri și să zdrobească pe ucigași, a zis : „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac“.

„Și ne-am regăsit mai ales, cu firea păcatului, în chipul răstignitorilor, în chipul nerecunoștinții, care, după ce a strigat : „Osana !“, cu mai multă putere, desfigurată de ură, a strigat : „Să se răstignească“. Ne-am regăsit în chipul nelegiuitorilor, care au îndrăsnit să-și atingă necuratele lor mâini de trupul nevinovat al Domnului. Ne-am regăsit în chipul lui Iuda chiar, care nu s'a temut că va fi ars, atingându-și pângăritele buze de fața în care îngerii doresc să privească.

„Da, iubiți creștini, ne-am regăsit și în chipul acestora, căci toate păcatele noastre nu sunt altceva decât ciocane grele, care lovesc în cruce, cuie ascuțite, care străpung sfintele mâini și picioare ale Domnului, spini veninoși care-i scot broboane de sânge pe frunte.

„Da, ne-am regăsit, ne-am osândit și am plâns !...“

„Și durerea ne-a fost și mai mare, când l'am văzut pe Domnul nădejdea, dragostea și bucuria noastră, în mormânt“ (p. 102-103).

Dar... biruința durerii și a păcatului a fost de scurtă durată, căci moartea a fost învinsă și *Hristos a înviat*. „Intristarea de moarte s'a schimbat în bucuria vieții“ (p. 305).

Ca biruința și bucuria Invierii să fie deplină, însă, trebuie să fie urmată de o primenire și înnoire sufletească a fiecărui credincios. Crucea și Invierea Domnului să treacă din „realitate istorică“, în realitate psihologică ; adică „să ne răstignim cu firea păcatului și să înviem cu firea noastră cea bună, spălată de toate necurățiile. Cu alte cuvinte : „Trebuie să răsune, ca o realitate vie și nesdruncinabilă, în sufletele noastre ale tuturor, credința mărturisită în glasul stranei străbune : „*Ieri cu Tine, Hristoase, m'am îngropat, astăzi, inviind Tu, mă scol împreună cu Tine ; cu Tine m'am răstignit ieri, însuși preamărește-mă, Mântuitorule, întru împărăția Ta*“ (p. 307).

Numai pe calea aceasta, a renașterii, vom ajunge să ascultăm, în zbuciumul lumii de astăzi, cuvântul mântuitor, liniștitor și fericitor : „*Pace vouă!*“...

În felul acesta sunt lucrate — după isvoare de mână întâi — toate predicile : ca să zgudue ființa omului ; să-i trezească conștiința ; să întoarcă la viața și la credința creștină pe toți cetitorii și ascultătorii lor. Bogate în idei dogmatice și morale, în exemplificări potrivite, în reflexiuni sociale și în îndrumări duhovnicești, sistematic încheigate și frumos tipărite, *Bunele Vestiri* ale părinților Căndea și Oancea constituie o carte de predici deosebit de bune și foarte folositoare.

Protosinghel Dionisie Lungu : MISIONARE. Redacția București II. Str. Cahul 21, vol. I 1942 — 70 lei, vol. II 1944 — 100 lei, 112+112 pagini.

Cine n'a auzit de *misionarele* călugărului Dionisie Lungu?... E vorba de niște convorbiri, scurte și instructive, pe care zelosul director și colportor al săptămânalului „Glasul Monahilor“ le are pe stradă, prin trenuri, prin tramvae, etc. cu diferiți cunoscuți și necunoscuți, cu care intră vrând-nevrând în vorbă. Pricinile discuțiilor sunt cât se poate de variate : injurăturile, beția, fumatul, fardatul, drăcurile, necredința, glumele, sectele, cercetarea bisericii, lecturile religioase, Tainele, nedumeriri și întrebări de conștiință, — câte și mai câte prilejuri care se ivesc în calea unui preot aprins de dragoste pentru chemarea sa în mijlocul societății. Pentru toate, părintele Dionisie află câte un răspuns potrivit : blând sau aspru, după cum este omul sau ocazia.

Dar părintele Dionisie nu s'a oprit numai aci. A pus convorbirile și la foaie : o coloană, două, trei, după cum era săptămâna de mănoasă în peripeții. Astfel a reușit să dea gazetei un conținut atractiv, interesant, viu și... original.

În cele din urmă, *misionarele* au fost estrase și în volume, din care au apărut până acum două. Lectura lor e deosebit de instructivă și recreativă. Dăm aci câteva mostre :

Un tânăr. — Vrei să luăm scrieri religioase ?

— Da.

— Fără religie nu putem trăi?

— Puteți, însă după cum pământul, care nu este semănat, produce tot felul de buruieni otrăvitoare, tot așa și omului fără religie îi naște în suflet tot felul de gânduri rele care îl duc la pieire.

O Doamnă. — Nu mai cred în Dumnezeu, fiindcă nu mi-a dat ceea ce am cerut.

— Dacă vei fi cerut lucruri rele, cum fac de multe ori copiii, când cer focul sau cuțitul?

Un student. — Părinte, greșim dacă noi la medicină facem practică pe corpuri omenești?

— Acest lucru nu-l faceți decât pentru a salva viața celor vii și aceasta o faceți nu cu orice mort, ci numai cu cei înecați, spânzurați și cu cei ce se sinucid sub orice formă, care după lege nu numai că nu se cuvine să fie prohoditi de preoți, ba încă nici să fie îngropați în cimitirele creștinești.

Un locotenent. — Sunt ateu, părinte.

— Nu te mai pune în rândul lor, căci toată zăpăceala din lume este numai opera lor.

Astfel de a schinteieri de spirit, înțelepte și pline de duh creștinesc, e bine să fie cunoscute și folosite de cât mai mulți misionari.

Informațiuni

■ **DE SFÂNTA INVIERE** dorim tuturor colaboratorilor și cetitorilor noștri har și bucurie dela Domnul în Duhul Sfânt.

Bărbăția creștină și pacea dela Dumnezeu să se sălășuiască în toate inimile îndurerate, împreună cu încredințarea că, precum Mântuitorul a biruit prin cruce păcatul și prin înviere moartea, tot așa și noi vom birui prin credință, unire și jertfă, puterile întunerecului care ne amenință.

Hristos a înviat !...

■ **IN SĂPTĂMÂNA PATIMILOR** din anul acesta, la intervenția I. P. S. S. Patriarhului Nicodim, Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor a suspendat toate spectacolele.

Dispoziția aceasta creștinească, cinstește în chip deosebit atât pe cei ce au luat-o, cât și țara care se ține de ea, pentru a se reculege și fortifica sufletește.

Ne exprimăm dorința ca, această dispoziție salutară, luată în niște vremuri cumplite, de răscruce, să se transforme într'o tradiție, pe care să o respecte cu sfințenie neamul nostru dealungul anilor, și veacurilor lui viitoare.

■ **P. S. IOSIF GAFTON** a avut prima conferință cu preoții din Eparhia Argeșului la Pitești.

După slujba unui Te-Deum de mulțumire, oficiat în Biserica „Sf. Nicolae” din localitate, a urmat conferința cu preoții, care a durat două ore.

În acest timp, P. S. Episcop Iosif și-a desfășurat întregul program de lucru în Eparhie, insistând asupra datoriilor pe care le au preoții.

Pornind dela realitatea că vremile sunt extrem de grele și că tocmai aceste vremi ne obligă la o muncă excepțional de mare, arătând că sprijinul din afară este prea neînsemnat și că puterea noastră, toată, vine de sus, dela Mântuitorul Hristos, ai cărui slujitori suntem, Prea Sfințitul recomandă supremă devoțiune pentru cauza lui Hristos, astfel ca odorul sacru, primit în ziua hirotoniei, să fie păstrat nevătămat.

Preoția fiind din cer și exercitându-se pe pământ, se cade ca preotul să fie îmbrăcat în hlamida împărătească a trăirii creștine. Preotul să fie magul coborât din cer, venit să aducă pământului solia cerului, spre a ridica pe cei de pe pământ la cer.

Apoi P. S. Episcop recomandă și poruncește :

1. Sectele au fost desființate, dar nu și sec-tanții, cari trăesc camuflați, rozând la rădăcina viei lui Hristos. Să fie și ei desființați.

2. Patimile rod la rădăcina Bisericii lui Hristos.

Să li se declare războiu și toate să fie nimicite.

Pentru aceasta se cere preotului :

1. Să-și revizuiască ținuta exterioară.

2. Să facă regulat slujba sfintei vecernii.

3. Să-și țină curată și împodobită biserica.

4. Să intre într'un făgaș unic al slujbelor.

5. Să nu pretindă plată, ci să se mulțumească cu oricât.

6. Să-și corecteze uniforma.

7. Să-și corecteze figura.

8. Să-și pună în rânduală familia.

9. Să păstreze raporturi bune cu toată lumea.

10. Să păstreze raporturi bune cu colaboratorii.

P. S. stăruie apoi asupra vieții de familie a preotului. Preoteasa trebuie să fie colaboratoarea preotului și să meargă regulat la biserica cu copiii. Condamnă pe preoteasa care dansează, care merge la coafor, care-și ascute unghiile și le culorează, care fumează, care merge în restaurante și întârzie la petreceri, care se ocupă cu jocul de cărți și cu intriga.

Preoteasa este oglinda parohiei.

Preoteasa este parohia întreagă.

Prin preoteasă cunoști pe preot.

Prea Sfințitul îndeamnă apoi :

1. Să se cerceteze parohia casă cu casă.

2. Să se țină cercurile pastorale, care să parfumeze enoria.

3. Să se facă pelerinajii la mănăstiri cu enoriașii.

4. Să se facă colportaj de cărți bune.

5. Să ia ființă bazarul religios în fiecare parohie.

6. Preotul să citească zilnic câte ceva ales.

În rezumat, P. S. Iosif a cerut categoric :

1. Revizuirea grabnică a bisericii ca lăcaș.

2. Revizuirea grabnică a înfățișării preotului.

3. Revizuirea grabnică a raporturilor cu enoriașii.

4. Revizuirea grabnică a raporturilor cu familia.

5. Revizuirea propriilor urme duho nicești.

În legătură cu cititul, P. S. Iosif va dăruie fiecărui preot câte o carte pe care s'o citească : „Catehezele Sf. Chiril”, considerând-o floare în butoniera sufletească a preotului.

Iar ca ultim cuvânt, P. S. spune preoților :

Muncește cu credință și nu te teme. Știi al cui ești și cui slujești. La judecată, nu te va întreba : câte case ai, câte moșii ai agonisit, câți bani ai îngrămădit, ci ce-ai făcut pentru poporul ce ți-a fost încredințat să-l păstorești, orientându-l și n nevoile lui pământene și n aspirațiunile lui după cer. (Argeșul).

■ DL C ȘOLDAN a publicat în „Universul” un articol substanțial despre „Biserica și problemele sociale”, din care reproducem următoarele pasaje:

Religia creștină, prin superioritatea concepției sale despre viață, așază d ca temelie al societății umane iubirea între oameni, înțelegerea și solidaritatea consimțită de liberul arbitriu al fiecăruia, trece înaintea tuturor teoriilor filosofice, științifice și sociale, care în tot lungul istoriei n'au putut da omenirii fericirea după care aleargă neconștient. Religia creștină urmărește să transforme sufletul omului, să îl facă mai bun, mai iubitor față de aproapele.

Ea re învață să căutăm greșelile și păcatele în propriul nostru suflet, să le descoperim pentru ca să ne putem îndrepta, în timp ce curente sociale materialiste, potrivnice religiei, vor să le găsească în mintea și în inima altora.

Religia creștină, care domină de atâtea secole spiritul european, a evoluat în veacul din urmă, trecând de la preocupările dogmatice și rituale, la dezvoltarea unei activități sociale, potrivit preceptelor evanghelice, care îndeamnă ca actul credinței să fie întovărășit de fapte.

Dela caritatea individuală, Biserica, grație transformărilor moderne, a trecut la caritatea colectivă, la organizarea fundațiilor filantropice, la sprijinirea celor mulți și nevoiași, adaptându-se cerințelor vremii.

În cadrul Bisericii noastre, I. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan al Ardealului a pornit o susținută acțiune a clerului și Bisericii pe tărâmul social.

E o acțiune care trebuie sprijinită și urmată. Biserica noastră trebuie să rămână credincioasă tradiției ei de a sluji comunitatea românească în vremurile aspre de după război, coborând în mijlocul mulțimii, spre a o îndruma și a-i da asistența morală și socială.

Îmbrățișând cu convingere serviciul social pe care Evanghelia îl consideră strâns legat de acțiunea propovăduitoare a slujitorilor altarelor, Biserica noastră, păstrătoare a unității neamului, va putea da Statului și poporului român forța morală spre a străbate greutățile de astăzi, asigurând înjghebărilor de mâine, cu caracter social, soliditatea necesară și credința tere în viitorul țării.

■ MISIUNI RELIGIOASE. O frumoasă și înălțătoare misiune religioasă a avut loc la Cuvin, în Dumineca Florilor. Sf. liturgie, la care s'au împărtășit un foarte mare număr de credincioși, a fost oficiată de P. C. Pr. Dr. P. Deheleanu, prof. la Academia Teologică din Arad, împreună cu Părinții C. Puticiu, parohul locului și T. Bodnaru, refugiat din Bucovina și utilizat la Cuvin.

La priceasnă, Păr. prof. Dr. P. Deheleanu a rostit o predică, în fața unui număr atât de mare de credincioși, încât biserica a fost neîncăpătoare. P. C. Sa a dezvoltat pasagiul cu revolta lui Iuda, din evanghelia zilei, zugrăvind icoana urâtă și blestemată a celui care din Apostol a devenit trădătorul dumnezeescului său Învățător. A arătat apoi urătenia păcatului lui Iuda, îndărătnicia lui în păcat și încrederea, că prin acest păcat va fi mai fericit, dar care numai l-a înșelat, ducându-l la spânzurație și la pierzarea veșnică. Azi mulți oameni poartă năravul și păcatul lui Iuda. Cei 30 de arginți în diferite forme se îmbie tuturor și mii de mâini se întind să-i apuce. — Toată predica a fost țesută cu exemplificări din viața de toate zilele.

După masă, vecernia a fost săvârșită de Păr. prof. Dr. P. Deheleanu, iar la Școala de Duminecă, în cadrul programului, S. Sa a rostit o cuvântare, în fața unui public foarte numeros, în care s'a remarcat, ca și la sf. liturgie, prezența aproape a tuturor intelectualilor din loc. Cuvântarea, având ca temă necesitatea rugăciunii pentru vremurile grele de azi, parcă prevestitoare ale sfârșitului lumii, a impresionat pe toți credincioșii până la lacrimi. A luat cuvântul apoi P. C. Păr. T. Bodnaru, vorbind foarte impresionant despre tăria creștinească de a îndura toate necazurile și despre încrederea noastră în Dumnezeu.

La sfârșitul programului, Păr. C. Puticiu a adresat cuvinte de mulțumire Părintelui Dr. P. Deheleanu pentru a fi primit invitația la această misiune și pentru cuvintele de învățătură și de îndemn date de P. C. Sa la sf. liturgie și la școala duminicală, rugându-l, în numele credincioșilor, cari și-au exprimat această dorință, de a se osteni și altă dată în Cuvin, la misiuni asemănătoare celei de azi. Cor.

Școala de Duminecă

17. Program pentru Dum. Tomei (23 Aprilie) 1944.

1. Rugăciune : Învierea lui Hristos văzând...
2. Cântare comună : Hristos a înviat din morți...
- 3—4. Cetearea Evanghellei : (Ioan 20, 19—31) și Apostolului (Fapt. Apost. 5, 12—20) zilei cu tâlcuire.
5. Cântare comună : Sculatu-s'a ca din somn Domnul... (70. Cânt. rel. pg. 26).
6. Cetearea din V. T. : Șarpele de aramă. (Numerii cap. 21).
7. Povețe morale : Urmările înțelepciunii. (Cartea înțel. lui Iisus Sirah c. 11).
8. Intercalații : Poesii rel. etc.
9. Cântare comună : Ziua învierii... (70. Cânt. rel. pg. 30).
10. Rugăciune : Rugăciunea 2. dela Vecernie.

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1/1943). A.

Nr. 1938 1944.

Concurs

Se publică concurs cu termen de 8 zile dela apariția prezentei publicații în organul oficial „Biserica și Școala” pentru întregirea postului vacant de *spiritual dela Academia Teologică* ort. rom. din Arad.

Reflectanții își vor înainta cererile lor, însoțite de actele necesare, Consiliului Eparhial ort. rom. din Arad.

Candidații vor fi preoți hirotoniți, de preferință monahi, cu pregătire minimală de licență în Teologie sau absolvența unei Academii Teologice ortodoxe.

Obligațiile spiritualului sunt cele prevăzute de regulamentul școlii, precum și cele hotărâte de Consiliul profesoral și Rectoratul Academiei Teologice.

Beneficii : salarul din bugetul Statului, precum și locuința (1—2 camere) în edificiul școlii și toată întreținerea pentru taxele stabilite de Rectoratul Academiei Teologice pentru personalul administrativ al școlii.

Arad, la 10 Aprilie 1944.

Consiliul Eparhial Ort. Rom. din Arad.